

Σημαντικό το μέγεθος των επιπτώσεων στην κυπριακή οικονομία από τη ρωσοουκρανική κρίση

Μια ανάσα από τον βρόχο της 10ης Μαΐου

Συνέντευξη του γενικού διευθυντή του Συνδέσμου Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ), Κυριάκου Ιορδάνου, ο οποίος εκτιμά ότι άνκαι αδιευκρίνιστο ακόμα το οικονομικό κόστος είναι βέβαιο

ότι θα επιφέρει σημαντική ζημιά στην οικονομία λόγω της διαχρονικής στενής επιχειρηματικής, εμπορικής και οικονομικής συνεργασίας μεταξύ Κύπρου και Ρωσίας

ΤΗΣ ΝΑΝΣΙΑΣ ΠΑΛΛΑ

Σημαντικό, άνκαι ακόμα αδιευκρίνιστο, εκτιμά ότι θα είναι το μέγεθος των επιπτώσεων της ρωσοουκρανικής κρίσης στην κυπριακή οικονομία ο Συνδέσμος Εγκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ) ο οποίος δια του γενικού διευθυντή του Κυριάκου Ιορδάνου διατυπώνει την άποψη ότι οι κυρώσεις της Ευρώπης κατά της Ρωσίας θα ενταθούν περισσότερο το προσεχές διάστημα. Όπως είναι γνωστό από τις 10 Μαΐου τίθενται σε ισχύ νέες αυστηρότερες κυρώσεις κατά της Μόσχας με την Ευρώπη να απαγορεύει οποιαδήποτε σχεδόν συνεργασία όχι μόνο με ρωσικές εταιρείες αλλά και με φυσικά άτομα.

Σε συνέντευξη που παραχώρησε στην εφημερίδα μας ο κ. Ιορδάνου σημειώνει ότι παρόλο που το μέγεθος των επιπτώσεων στην Κυπριακή οικονομία παραμένει ακόμα αδιευκρίνιστο και εξαρτάται από την πορεία και τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων στην Ουκρανία και των πολιτικών διαβουλεύσεων, είναι βέβαιο ότι η εξέλιξη τους θα επιφέρει σημαντική ζημιά, μιας και διαχρονικά είχε οικοδομηθεί και θεσπιστεί στενή επιχειρηματική, εμπορική και οικονομική συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Ρωσίας, κάτι που καθιστά τον ακαριαίο τερματισμό της δύσκολο.

Ο γενικός διευθυντής του ΣΕΛΚ τονίζει επίσης στη συνέντευξη του ότι οι επιπτώσεις ξεπερνούν τα όρια του τομέα των υπηρεσιών. Διευρύνονται ακόμα περισσότερο, επηρεάζοντας όλες τις εν δυνάμει επενδυτικές ενέργειες στην Κύπρο από Ρώσους υπηκόους. Παράλληλα, οι εξελίξεις αυτές σηματοδοτούν και μια πρόσθετη πίεση στους επαγγελματίες του τομέα, με αναπόδραστη μείωση εργασιών σε όσους παρέχουν υπηρεσίες σε Ρώσους υπηκόους και τις εταιρείες τους, με όλα τα συνεπακόλουθα στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Υπογραμμίζει ακόμα ότι πολλές επιχειρήσεις Ρωσικών συμφερόντων θα πληγούν «θανάσιμα», αφήνοντας πίσω τους συνεπακόλουθα (πχ άνεργο προσωπικό), ενώ άλλοι επιχειρηματικοί κλάδοι που εξυπηρετούσαν τέτοιες εταιρείες ή είχαν εμπορικούς δεσμούς με το Ρωσικό κράτος θα έρθουν αντιμέτωποι με τις συνέπειες των κυρώσεων.

Τέλος αναλύει και την άλλη πλευρά της εξίσωσης, που είναι τα αντίμετρα που η ίδια η ρωσική

Ο Κυριάκος Ιορδάνου, γενικός διευθυντής ΣΕΛΚ

κυβέρνηση επιβάλλει, κυρίως σε ότι αφορά στις πληρωμές από τη Ρωσία προς τους συνεργάτες ή προμηθευτές ρωσικών επιχειρήσεων, πιέζοντας έτσι τη ρευστότητα των κυπριακών εταιρειών που έχουν να λαμβάνουν πληρωμές.

Ολόκληρη η συνέντευξη ακολουθεί:

Ο βρόχος της 10ης Μαΐου

Με βάση την ανακοίνωση του υπουργείου Οικονομικών από τις 10 Μαΐου 2022 αλλάζουν πολλά και μάλιστα ριζικά σε σχέση με τα μέχρι πρότινος δεδομένα για τις εργασίες ρωσικών εταιρειών, καταπιεσμένων, ακόμα και

απλών Ρώσων πολιτών στην Κύπρο. Ποιες οι επιπτώσεις στον τομέα των υπηρεσιών από τα νέα δεδομένα;

Καταρχάς θα ήθελα να αναφέρω ότι, από την έναρξη των εχθροπραξιών ένεκα της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία και την έκρηξη του πολέμου, η Ευρωπαϊκή Ένωση, οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο, ο Καναδάς και άλλες χώρες ξεκίνησαν την επιβολή οικονομικών κυρώσεων σε βάρος της Ρωσίας καθώς και συγκεκριμένων φυσικών προσώπων, κυρίως ολιγαρχών και από τον περίγυρο του Ρώσου Προέδρου. Σταδιακά, οι κυρώσεις κλιμακώνονται και γίνονται ολοένα και πιο αυστηρές.

Θα είναι σημαντική η ζημιά, χρειάζεται χρόνος και βοήθεια

Γενικά ομιλούντες οι επιπτώσεις στην οικονομία γενικότερα είναι προβλέπεται ότι θα εξελιχθούν; Πόσο είναι δυνατόν να πληγεί η οικονομία από τις απαγορεύσεις και τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας;

Παρόλο που το μέγεθος των επιπτώσεων στην Κυπριακή οικονομία παραμένει ακόμα αδιευκρίνιστο και εξαρτάται από την πορεία και την διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων στην Ουκρανία και των πολιτικών διαβουλεύσεων, είναι βέβαιο ότι η εξέλιξη τους θα επιφέρει σημαντική ζημιά, μιας και διαχρονικά είχε οικοδομηθεί και θεσπιστεί στενή επιχειρηματική, εμπορική και οικονομική συνεργασία μεταξύ Κύπρου και Ρωσίας, κάτι που καθιστά τον ακαριαίο τερματισμό της δύσκολο. Προσωπική μου επίσης εκτίμηση είναι ότι, οι

κυρώσεις της ΕΕ θα ενταθούν περισσότερο στο προσεχές διάστημα. Επηρεάζονται διάφοροι τομείς της οικονομίας, οι οποίοι χρειάζονται τον απαιτούμενο χρόνο καθώς και κρατική βοήθεια για να επανταποθετηθούν και να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα. Εκτίμησή μας είναι ότι μετά την κορύφωση των προβλημάτων και των δυσκολιών, θα αρχίσει μια σταδιακή ύφεση καθώς θα αποκρυσταλλώνονται τόσο το είδος όσο και η έκταση των επιπτώσεων. Πολλές επιχειρήσεις Ρωσικών συμφερόντων θα πληγούν «θανάσιμα», αφήνοντας πίσω τους συνεπακόλουθα (πχ άνεργο προσωπικό), ενώ άλλοι επιχειρηματικοί κλάδοι που εξυπηρετούσαν τέτοιες εταιρείες ή είχαν εμπορικούς δεσμούς με το Ρωσικό κράτος θα έρθουν αντιμέτωποι με τις συνέπειες των κυρώσεων.

✓ Θα ενταθούν περισσότερο οι κυρώσεις κατά της Ρωσίας

✓ Επηρεάζονται όλες οι εν δυνάμει επενδυτικές ενέργειες στην Κύπρο από Ρώσους υπηκόους

✓ Πολλές επιχειρήσεις Ρωσικών συμφερόντων θα πληγούν «θανάσιμα», αφήνοντας πίσω τους ανέργους

✓ Τα αντίμετρα της Ρωσίας κυρίως σε ότι αφορά στις πληρωμές προς τους συνεργάτες ή προμηθευτές ρωσικών επιχειρήσεων, πιέζουν τη ρευστότητα των κυπριακών εταιρειών που έχουν να λαμβάνουν πληρωμές

✓ Η σκόνη ακόμα αιωρείται πυκνή, δύσκολες οι προβλέψεις για τις πληγές

Οι κυρώσεις κορυφώθηκαν με την 5η δέσμη κυρώσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ανακοινώθηκαν στις 8 Απριλίου 2022. Για πρώτη φορά παρατηρείται επιβολή κυρώσεων σε οριζόντια βάση που δεν αφορούν μόνο στην κυβέρνηση της Ρωσίας ή στους ολιγάρχες, αλλά αγγίζουν δυναμικά όλους τους Ρώσους πολίτες. Με τη νέα αυτή δέσμη κυρώσεων, επιβάλλονται περιορισμοί και απαγορεύσεις στη δραστηριότητα Ρώσων πολιτών, ανεξάρτητα από τη σχέση ή διασύνδεσή τους με την κυβέρνηση της χώρας.

Τα νέα απαγορευτικά μέτρα
Συγκεκριμένα, τίθενται σταδιακά

σε ισχύ απαγορευτικά μέτρα που αφορούν στην εγγραφή, στην παροχή καταστατικής έδρας, στην επιχειρηματική ή διοικητική διεύθυνση, καθώς και υπηρεσιών διαχείρισης, σε καταπιεσμένα ή σε οποιοδήποτε παρόμοιο νομικό μάρφωμα που έχει ως καταπιεσματοπάροχοι ή δικαιούχοι Ρώσους υπηκόους ή πρόσωπα που διαμένουν στη Ρωσία, νομικά πρόσωπα και οντότητες που συστάθηκαν στη Ρωσία και νομικά πρόσωπα που ανήκουν κατά πλειοψηφία έμμεσα ή άμεσα σε Ρώσους υπηκόους ή Ρωσικές νομικές οντότητες. Από 10 Μαΐου δε, απαγορεύεται ρητά η παροχή γενικά υπηρεσιών σε οποιαδήποτε καταπιεσμένα ή σε οποιοδήποτε παρόμοιο νομικό μάρφωμα.

Πρόσθετα από τις 12 Απριλίου 2022 εφαρμόζεται νέα περιοριστική διάταξη σε σχέση με την πώληση κινητών αξιών (πχ μετοχές, κρετόγραφα, αξιόγραφα κτλ) που εκδίδονται τόσο από δημόσιες όσο και από ιδιωτικές εταιρείες ή μεριδιών σε συλλογικά επενδυτικά ταμεία.

Όπως γίνεται αντιληπτό, οι επιπτώσεις ξεπερνούν τα όρια του τομέα των υπηρεσιών αλλά διευρύνονται ακόμα περισσότερο, επηρεάζοντας όλες τις εν δυνάμει επενδυτικές ενέργειες στην Κύπρο από Ρώσους υπηκόους. Παράλληλα, οι εξελίξεις αυτές σηματοδοτούν και μια πρόσθετη πίεση στους επαγγελματίες του τομέα, με αναπόδραστη μείωση εργασιών σε όσους παρέχουν υπηρεσίες σε Ρώσους υπηκόους και τις εταιρείες τους, με όλα τα

συνεπακόλουθα στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

- Έχει λεχθεί εκ μέρους του δικηγορικού τομέα ότι υπάρχουν πρόνοιες στην ανακοίνωση του Υπουργείου, - η οποίες φυσικά είναι βασισμένες στον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/576 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου -οι οποίες έχουν διαφορετική ερμηνεία από το πρωτότυπο κείμενο. Υπάρχουν παράμοιες περιπτώσεις που να αφορούν και τον τομέα των ελεγκτών;
Έχουμε ασφαλώς μελετήσει τόσο την ανακοίνωση του υπουργείου Οικονομικών όσο και αυτή του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου. Πέραν του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/576 που εκδόθηκε και τέθηκε σε εφαρμογή στις 8 Απριλίου 2022, είναι σημαντικό να γίνεται αναφορά και στην ιστοσελίδα της ΕΕ σε σχέση με τον Κανονισμό αυτό, στο μέρος που υπάρχουν οι ερωτήσεις και απαντήσεις, όπου είναι δυνατό να ξεκαθαριστεί και η ανώνυμη των προνοιών του Κανονισμού.

Όπως έχω αναφέρει ήδη πιο πάνω, η πρώτη παράγραφος του άρθρου 51γ του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/576 απαγορεύει την εγγραφή, την παροχή καταστατικής έδρας, την επιχειρηματική ή διοικητική διεύθυνση, καθώς και υπηρεσίες διαχείρισης σε καταπιστεύματα ή σε οποιοδήποτε παρόμοιο νομικό μάρφωμα που έχει ως κατεπιστευματοπάρουχο ή δικαιούχοις Ρώσους υπηκόους ή πρόσωπα που διαμένουν στη Ρωσία, νομικά πρόσωπα και οντότητες που συστάθηκαν στη Ρωσία και νομικά πρόσωπα που ανήκουν κατά πλειοψηφία έμμεσα ή άμεσα σε Ρώσους υπηκόους ή Ρωσικές νομικές οντότητες. Παρόλο που δεν υπάρχει ρητή αναφορά σε νέα κατεπιστεύματα, εντούτοις κάποιος θα μπορούσε αυστηρά να το εκλάβει ότι η ρύθμιση αυτή αρχίζει από τις 8 Απριλίου 2022, ημερομηνία έκδοσης του εν λόγω άρθρου. Από την άλλη όμως, κάνοντας μια οριζόντια ανάγνωση όλου του άρθρου αφενός, αλλά και του Κανονισμού αφετέρου, κάποιος θα μπορούσε να διακρίνει ότι, η αναφορά της πρώτης παραγράφου ενδεχομένως να καλύπτει όλα τα κατεπι-

στεύματα. Ειδικότερα δε, είναι ξεκάθαρο από τη δεύτερη παράγραφο στο ίδιο άρθρο του Κανονισμού ότι, από τις 10 Μαΐου 2022 τίθεται σε ισχύ ρητή απαγόρευση για γενική εξυπηρέτηση και παροχή υπηρεσιών σε οποιοδήποτε καταπίστευμα ή σε οποιοδήποτε παρόμοιο νομικό μάρφωμα.

Το γεγονός ότι, το υπουργείο Οικονομικών ανακοίνωσε πως έχει αποστείλει σχετικό ερώτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποδηλώνει την αναγνώριση από μέρους του της ανάγκης για διευκρίνιση και ξεκαθάρισμα.

Βέβαια, οι λογιστές-ελεγκτές που παρέχουν υπηρεσίες σε κατεπιστεύματα ή ως κατεπιστευματοπάρουχοι σε ρωσικών συμφερόντων νομικά μάρφωμα και Ρώσους υπηκόους ως δικαιούχους, ασφαλώς επηρεάζονται απευθεί-

ας από τις πιο πάνω απαγορεύσεις. Προς το παρόν, είναι επιτρεπτή η παροχή λογιστικών και ελεγκτικών υπηρεσιών σε πρόσωπα που υπόκεινται σε κυρώσεις, ιδίως λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ο περί Εταιρειών Νόμος της Δημοκρατίας δεν προβλέπει εξαιρέσεις από τον υποχρεωτικό έλεγχο, απαιτώντας όπως όλες οι εταιρείες, ανεξαρτήτως μεγέθους, να υποβάλλονται σε υποχρεωτικό έλεγχο. Η υποβολή ελεγμένων οικονομικών καταστάσεων αποτελεί νομική υποχρέωση όλων των εταιρειών στην Κύπρο και είναι ουσιαστική για να θεωρούνται δρώσες εταιρείες.

- Τα μέλη του ΣΕΛΚ έχουν συμμορφωθεί στην ολότητα τους με την εγκύκλιο/ οδηγό τον οποίο κυκλοφορήσατε πρόσφατα ή μήπως έχετε εντοπίσει περιπτώσεις

«ανυπακοής»;
Καταρχάς θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι ο ΣΕΛΚ είναι αρμόδια αρχή δυνάμει του περί Εφαρμογής των Διατάξεων των Ψηφισμάτων ή Αποφάσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Κυρώσεις) και των Αποφάσεων και Κανονισμών του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Περιοριστικά Μέτρα) Νόμου του 2016 (58(Ι)/2016), συνεπώς έχει αρμοδιότητα για τη διασφάλιση της εφαρμογής του εν λόγω Νόμου στη Δημοκρατία.

Για σκοπούς εφαρμογής του Νόμου, ο ΣΕΛΚ, όπως και οι άλλες εποπτικές αρχές, εκδίδει Οδηγίες προς τα πρόσωπα που υπόκεινται στην εποπτεία του και, σε περίπτωση κατά την οποία πρόσωπο που υπόκειται στην εποπτεία του παραλείπει να συμμορφωθεί με τις Οδηγίες αυτές, ο ΣΕΛΚ δύναται

να λάβει μέτρα δυνάμει των διατάξεων του εδαφίου (6) του άρθρου 59 των περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμων του 2007 έως 2016.

Ο ΣΕΛΚ έχει εκδώσει σχετική Οδηγία την οποία κοινοποίησε σε όλα τα μέλη. Η παράγραφος 5.2.5 της Οδηγίας του ΣΕΛΚ για Συμμόρφωση με τα Ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ (Κυρώσεις) και των Αποφάσεων/Κανονισμών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Περιοριστικά Μέτρα) προνοεί για την υποχρέωση υποβολής πραγματικών αντιστοιχιών στον ΣΕΛΚ χωρίς καθυστέρηση. Πρόσθετα, με εσωτερικές του εγκυκλίου, κάλεσε τα μέλη του να τον ενημερώσουν κατά πόσο σχετίζονται με πρόσωπα, νομικά ή/και φυσικά, που έμμεσα ή άμεσα περιλαμβάνονται στις κυρώσεις της ΕΕ. Έχει ήδη ληφθεί αριθμός αναφορών από μέλη του, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους. Η εφαρμογή των υποχρεώσεων των μελών τυγχάνει επιθεώρηση κατά τη διάρκεια των επιτόπιων εποπτικών ελέγχων που διενεργούνται από το εξειδικευμένο κλιμάκιο του ΣΕΛΚ και μέχρι σήμερα δεν εντοπίστηκαν περιπτώσεις μη-συμμόρφωσης.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να τονίσω ότι, η συμμόρφωση με τις πρόνοιες των κυρώσεων αφορά το κάθε επαγγελματία ξεχωριστά ενώ, τυχόν αποτυχία συμμόρφωσης, δυνατό να ενέχει ποινική ευθύνη. Η διαδικασία έκδοσης νέων ή αναθεώρηση υφιστάμενων κυρώσεων από την ΕΕ είναι δυναμική και είναι ευθύνη του καθενός για την τακτική τους παρακολούθηση.

Ο ΣΕΛΚ, από την πλευρά του, παρακολουθεί πολύ στενά τις όλες εξελίξεις γύρω από το εν λόγω θέμα και εκδίδει σε τακτά χρονικά διαστήματα ανακοινώσεις και εγκυκλίους προς τα μέλη του. Για σκοπούς εύκολης παρακολούθησης και αναφοράς από τα μέλη του, έχει δημιουργηθεί ειδικό μέρος στην ιστοσελίδα του ΣΕΛΚ, όπου υπάρχουν μαζεμένα αναρτημένες όλες οι σχετικές πληροφορίες για το θέμα των κυρώσεων εναντίον της Ρωσίας.

Η άλλη πλευρά της εξίσωσης, τα αντίμετρα της Ρωσίας

Οι κυρώσεις της ΕΕ είναι η μια πλευρά της εξίσωσης. Η άλλη, είναι η ίδια η Ρωσική κυβέρνηση με τα αντίμετρα που επιβάλλει, κυρίως σε ότι αφορά στις πληρωμές από τη Ρωσία προς τους συνεργάτες ή προμηθευτές ρωσικών επιχειρήσεων, πιέζοντας έτσι τη ρευστότητα των κυπριακών εταιρειών που έχουν να λαμβάνουν πληρωμές.

Επαναλαμβάνω, στο παρόν στάδιο δεν είναι εύκολο να διακρίνει κάποιος το μέγεθος του

προβλήματος και της πληγής που θα έχει η κυπριακή οικονομία, αφού η σκόνη πάνω από την Ουκρανία ακόμα αιωρείται πυκνή. Αυτό που πιστεύω ότι θα γίνει σύντομα, είναι η αναδιπλωση των φορέων της επιχειρηματικής κοινότητας στην Κύπρο προς νέους προορισμούς και νέες συνεργασίες με άλλα γεωγραφικά κέντρα. Η διαδικασία αυτή όμως θα χρειαστεί χρόνο και στενή συνεργασία και υποστήριξη από το κράτος.